

1. Hrvatski speleoarheološki kongres (Nova Kršlja 25. – 27. 10. 2024.)

Leo Arbutina, Dora Čar, Ana Jagić

Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju

U razdoblju od 25. do 27. listopada 2024. godine održan je 1. Hrvatski speleoarheološki kongres u naselju Nova Kršlja kod Rakovice, u prostorijama novootvorenog centra podzemne baštine Speleon.¹ Na kongresu je sveukupno prisustvovalo 55 sudionika iz područja arheologije i speleologije. Neki od glavnih organizatora bili su ujedno i sponzori kongresa: JU Baračeve špilje, Republika Hrvatska – Ministarstvo kulture i medija, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet-Odsjek za arheologiju, Sveučilište u Zadru – Odjel za arheologiju, Hrvatski speleološki savez, Institut za antropologiju i Arheološki muzej u Zagrebu.

Predsjednik organizacijskog odbora bio je Hrvoje Cvitanović (JU Baračeve špilje), dok je predsjednik znanstvenog odbora bio izv. prof. dr. sc. Nikola Vukosavljević (Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), a članovi su bili predstavnici sljedećih ustanova: Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Arheološki muzej Istre, Nacionalni park Plitvička jezera, Muzej za umjetnost i obrt Zagreb, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Hrvatski speleološki savez, Institut za antropologiju Zagreb, University of Wyoming – Department of Anthropology, Università di Pisa – Dipartimento di Biologia, Arheološki muzej Zagreb, Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta Jurja

Naslovnica knjige sažetaka

Dobile u Puli, Muzej Like Gospić, Odeljenje za arheologiju Filozofskog

fakulteta Univerziteta u Beogradu, Arheološki muzej – Dubrovački

¹ <https://baraceve-spilje.hr/posjeti-speleon> (8. 12. 2024.)

Prijavni stol i dio organizacijskog odbora | Foto: Hrvoje Cvitanović

Ljudi u crnom | Foto: Hrvoje Cvitanović

muzeji te Universidad Zaragoza – Facultad de Filosofía y Letras.

U petak, 25. listopada u 9 sati započela je registracija sudionika, a svaki sudionik dobio je i prigodnu vrećicu s promotivnim materijalima. Kongres je službeno otvoren u 10 sati, a uvodnu riječ imala je ravnateljica Javne ustanove Baraćeve špilje Tihana Oštrina. Nakon nje pozdravio je i predsjednik znanstvenog odbora izv. prof. dr. sc. Nikola Vukosavljević s Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilištu u Zagrebu. Do ručka, koji je bio u 13 sati, održane su dvije bogate sesije predavanja. Svi sudionici skupa imali su organiziran ručak u predvorju centra Speleon.

Poslije pauze za ručak održana su još dva bloka predavanja. Nakon svakog predavanja slijedila je diskusija u kojoj su svi prisutni sudionici mogli postavljati pitanja autorima predavanja. Na kraju dana održana je i prezentacija nekolicine postera. Prvi dan kongresa bio je poučan i ispunjen različitim temama koje imaju zajedničku poveznicu – speleologiju.

Nastavak kongresa uslijedio je idućeg dana, 26. listopada u 10 sati ujutro kad je nastavljen niz zanimljivih predavanja do 13 sati, nakon čega su svi prisutni mogli obići Speleon, centar podzemne baštine, sa stručnim vodstvom. Nakon obilaska Speleona svi su se zainteresirani

okupili ponovno u svečanoj dvorani i uslijedio je okrugli stol na kojemu se diskutiralo o raznim temama. Po završetku ugodne diskusije sudionici su se nakratko razišli te su se iste večeri ponovno okupili u kući lovačkog društva, gdje su lovci pripremili večeru za sve prisutne – gulaš od divljači. Kako bi se zaokružilo drugi dan kongresa, organiziran je i pub kviz.

Za sve sudionike kongresa u nedjelju je organiziran posjet Gornjoj Baraćevoj špilji uz pratnju stručnog osoblja. Nakon posjeta sudionicima je omogućen obilazak NP Plitvička jezera ili posjet javnosti nedostupnih Mračne i Velike pećine koje se također nalaze unutar NP Plitvička jezera. Obilazak Mračne i Velike pećine vodili su Kazimir Miculinić i Dinko Tresić Pavičić. Put je vodio Kazimir Miculinić dok je unutar pećina o arheologiji istih govorio Dinko Tresić Pavičić. Izlet je trajao par sati, a pri povratku na parking počelo je i konačno opuštanje od kongresa i novostečenih poznanstava.

Svi sudionici kongresa okupili su se sa zajedničkim ciljem i željom za prezentacijom rezultata arheoloških istraživanja u špiljama i jamama koje istražuju. Ovime je stavljen još veći naglasak na konačan službeni početak suradnje speleologa i arheologa u Hrvatskoj što je potrebno održavati u budućnosti. Kao što je prethodno rečeno, 26. listopada završila su sva izlaganja kongresa te je na kraju sazvan okrugli stol. Ovdje su doneseni neki prijedlozi za olakšanu suradnju pri budućim istraživanjima. Hrvoje Cvitanović održao je kratko izlaganje o speleološkom katastru RH te o mogućoj suradnji speleologa i arheologa u unošenju arheoloških podataka u katastar. Diskutiralo se i o tome koliko bi se često kongres trebao održavati. Početni je prijedlog svake dvije godine kako bi se sakupio što veći broj istraženih nalazišta koja bi se onda prezentirala na kongresu, dok bi se okrugli stol održavao svake godine. Također, planira se objaviti i zbornik radova s kongresa kako bi se zaokružila cjelokupna priča.

Prije samog otvaranja kongresa | Foto: Hrvoje Cvitanović

Predavanje | Foto: Hrvoje Cvitanović

► Popis predavanja

- Vukosavljević, N. et al. Novi podaci o prapovijesnim lovcima-skupljačima na području Gorske Hrvatske / New data on prehistoric hunter-gatherers in Gorska Hrvatska region
- Janković, I. et al. Priča o dvije pećine. Arheološka istraživanja lokaliteta Romualdova pećina i Abri Kontija 002/ The story of two caves. Archaeological research of Romualdova pećina and Abri Kontija 002 Sites
- Osterman, J. Špilje na raskrižju: uloga špilja u epipaleolitiku južnog Levanta / Caves at the Crossroads: the Role of Caves in the Epipaleolithic of the southern Levant
- Komšo, D., Kuzmanović, N. CRORA - CROatian Rock Art - Hrvatsko stijensko slikarstvo - stanje istraživanja / CRORA - CROatian Rock Art – state of research
- Boschian, G., Gerometta, K. Špiljske ispune 1: pleistocen. Ljudi i okoliš / Cave infillings 1: Pleistocene. Humans and Environment
- Gerometta, K., Boschian, G. Špiljske ispune 2: holocen. Ljudi i životinje / Cave infillings2: Holocene. Humans and Animals
- Jagić, A., de Roberto, A. Tefrakronologija inspeleoarheologija – preliminarne analize iz pećine Vlakno na Dugom otoku i
- Pećine u Ždrilu kod Rovansjske / Tephrochronology and speleoarchaeology – preliminary analyses from Vlakno pećina on Dugi otok and Pećina u Ždrilu kod Rovansjske
- Jović, L. Potencijali jama kao arheoloških lokaliteta i prijedlozi za multidisciplinarni pristup ovoj vrsti istraživanja / Potentials of pit caves as archaeological sites and suggestions for multidisciplinary approach to this kind of research
- Tresić Pavičić, D. Preliminarni rezultati novijih arheološko-paleontoloških istraživanja speleoloških objekata pod upravom NP Plitvička jezera / Preliminary results of recent archaeological-paleontological research in speleological objects under the management of Plitvice Lakes National Park
- Forenbaher S. et al. Istovremenost, postdepozicijsko miješanje i prijelaz na zemljoradnju u špilji Žukovici na Korčuli / Contemporaneity, post-depositional mixing, and the transition to agriculture in Žukovica cave on Korčula island
- Grgurić Srzentić, M. et al. Vaganačka i Reljina pećina - Tradicija korištenja dviju pećina na južnom Velebitu / Vaganačka and Reljina pećina - tradition of using two caves in southern Velebit
- Vujević, D. et al. Kozja peć na Dugom otoku / Kozja peć on Dugi otok island
- Drnić et al. Novija istraživanja u špilji Rači na otoku Lastovu / Recent research in the
- Rača cave on the island of Lastovo
- Popović-Dageta, D. Šuta, I. Ninčevića (Mušićina) pećina, Radošić / Ninčevića (Mušićina) pećina, Radošić
- Razum, M. Arheološka istraživanja u Ozaljskoj špilji / Archaeological research in Ozaljska špilja
- Ahern, J.C.M. et al. Human remains from Ljubičeva pećina (Istria, Croatia) / Ljudski ostaci iz Ljubičeve pećine (Istra, Hrvatska)
- Vyroubal, V., Perkić, D. Bubijska jama – rimskodobna nekropola / Bubijska jama – a Roman period necropolis

- Perkić, D., Marić, J. Arheološki nalazi iz špilja u Blatu na otoku Mljetu s posebnim naglaskom na forenzičnu facijalnu rekonstrukciju lubanje / Archaeological finds from caves in Blato on the island of Mljet with special emphasis on forensic facial reconstruction of the skull
- Raguž, K., et al. Istraživanja Gornje Baračeve špilje / Research of Gornja Baračeva špilja
- Cvitanović, H. et al. Podzemne utvrde Karlovačke županije / Subterranean forts of Karlovac county
- Podrug, E., Pavić, J. Špilja sv. Ante kod Šibenika – speleološki objekt sakralne, pustinjačke i vojne baštine / Špilja sv. Ante near Šibenik – a speleological site of religious, hermitic, and military heritage
- Šuica et al. Arheološka istraživanja brončanodobnog nalazišta Bobinac- Kozerine pećine iznad Sinca u Lici / Archaeological research of the Bronze Age site Bobinac-Kozerine pećine above Sinac in Lika region

► Prezentacija postera

- Alić, M. Usporedba istarskih speleoarheoloških nalazišta iz kamenog doba / Comparison of Istrian speleoarchaeological sites from the Stone Age
- Dilber, S. et al. Špilja Dahna / Dahna cave McLin et al.

- Speleoarheološka studija u srcu Levanta: Rekonstrukcije paleolitičke klime Libanona / Speleoarchaeological Study in the Heart of the Levant: Paleolithic Climate Reconstructions of Lebanon
- Gori et al. Prvi rezultati iskopavanja u Škarinom Samogradu iz istraživačkih kampanja 2023. i 2024. godine / The first results of the 2023 and 2024 excavation campaigns at Škarin Samograd
- Šandrić, M. Na površini podzemlja: arheološka rekognosciranja špilja izvorišnog područja rijeke Cetine / On the underground's surface: archaeological surveys of caves in the source area of the Cetina river

► Članovi organizacijskog odbora

- Marko Banda (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za arheologiju)
- Mario Bodružić (Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju)
- Darko Komšo (Arheološki muzej Istre)
- Kazimir Miculinić (JU Nacionalni park Plitvička Jezera)
- Sanjin Mihelić (Muzej za umjetnost i obrt)
- Tihana Oštrina (JU Baračeve špilje)
- Krešimir Raguž (Ministarstvo kulture

i medija)

Neven Šuica (Hrvatski speleološki savez)

Irena Tomić (JU Baračeve špilje)

Lia Vidas (Institut za antropologiju)

Slaven Vuković (JU Baračeve špilje)

► Članovi znanstvenog odbora

James C. Ahern (University of Wyoming, Department of Anthropology)

Giovanni Boschian (Università di Pisa, Dipartimento di Biologia)

Ivan Drnić (Arheološki muzej u Zagrebu)

Katarina Gerometta (Sveučilište Jurja Dobrića u Puli, Filozofski fakultet, Odsjek za arheologiju)

Ivor Janković (Institut za antropologiju)

Ivor Karavanić (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za arheologiju)

Tatjana Kolak (Muzej Like Gospić)

– Dušan Mihailović (Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet, Odeljenje za arheologiju)

– Domagoj Perkić (Dubrovački muzeji, Arheološki muzej)

– Aitor Ruiz-Redondo (Universidad Zaragoza, Facultad de Filosofía y Letras)

– Dario Vujević (Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju)

Dio sudionika nakon završenog kongresa ispred Speleona | Foto: Slaven Vuković